

07. Ονομασία Σιατίστης

Πηγή δηλωτική του πότε και από ποιους δόθηκε το όνομα Σιάτιστα δεν υπάρχει. Πιστεύουμε ότι δόθηκε ύστερα από τα 1000 <μ.Χ.> και πάντως μπροστά από τα 1500 <μ.Χ.>, όταν είχε ολοκληρωθεί εις πολιτεία και είχαν έλθει εκεί οι Βλάχοι και οι Σλάβοι και είχε κυριευθεί από τους Τούρκους. Αλλά ποίοι χρησίμευσαν ως ανάδοχοι αυτής μένει άγνωστο και θα μείνει. Άλλοι ετυμολογούν το όνομα <Σιάτιστα> από το βλαχικό *siat* ή το λατινικό *sitis*= δίψα και την κατάληξη *sta*= τόπος δίψης και, επομένως, παραδέχονται ως αναδόχους τους Βλάχους. Άλλοι το παράγουν εκ του σλαβικού θέματος σέτσι του ρήματος σέτσιαμ= χωρίζω και την κατάληξη -ιστα= τόπος χωρισμένος, όπως και είναι, Χώρα – Γεράνεια, και άλλοι εκ του τουρκικού σεθ= παγίδα. Σέθιστα= τόπος παγίδας, για την οχυρότητα αυτής και την καταστροφή εκεί των επιδρομών¹. Τις λοιπές ονομασίες θεωρούμε ως επωνυμίες και απλώς αναφέρομε αυτές: Αρμούτ-Κιοϊ= Αχλαδοχώρι, διότι ο τόπος στο Μπουγάζι και άνω ήταν κατάφυτος από αχλαδιές. Φλωροχώρι, χαρακτηριστικό του πλούτου και του εθίμου να στολίζουν τα κορίτσια τα στήθια και το λαιμό με ραμματιές² φλωριά. Και το όνομα <Σιάτιστα> από το σιάστισα (*σάστισα*) βέβαια δεν πιστεύω να δισχυρίζεται κανένας ως πραγματικό, αλλά ως πλάσμα δηλωτικό της μεγαλοπρέπειας που είχε (19)³ ο τρανός χορός³.

Περιοριζόμενοι, λοιπόν, στις τρεις πρώτες ετυμολογίες θα απορρίψουμε τη βλαχική και σλαβική προέλευση, ξεκινώντας (*ξεκινώντας*) από τη γνώμη ότι εκείνοι που έδωκαν το όνομα στην πολιτεία έπρεπε να είχαν τη δύναμη να κάμουν σεβαστή τη γνώμη τους, για να επιβληθεί στους κατοίκους, πράγμα που δεν μπορούσε να συμβεί προκειμένου για τους Βλάχους και <τους> Σλάβους, διότι και τη δύναμη δεν είχαν και ανεπιθύμητοι στους ιθαγενείς θα ήσαν. Αλλά και λειψυδρίας ζήτημα στην εποχή εκείνη δεν υπήρχε, διότι η λειψυδρία προήλθε ύστερα από την καταστροφή των δασών. Δια τούτο και τασσόμεθα με εκείνους που παραδέχονται την ονομασία ως <έχουσα> προέλευση τουρκική, διότι ως κυρίαρχοι οι Τούρκοι είχαν τη δύναμη να επιβάλουν την ονομασία και <διότι> συμφωνεί με την πραγματικότητα.

¹ Την άποψη ότι «αν ποτέ λυθεί το ετυμολογικόν τούτο πρόβλημα, θα λυθεί κατά τρόπον τυχαίον» διατυπώνει ο καθηγητής Α. Κ. Κεραμόπουλος σε απαντητική επιστολή του προς τον Μιλτιάδη Στρακαλή, ο οποίος ως Δήμαρχος της Σιάτιστας του έθεσε σχετική ερώτηση. Η επιστολή είναι δημοσιευμένη στην εβδομαδιαία εφημερίδα της Κοζάνης «**Ενωσις**», φύλλο της 4-7-1954, που μας έδωσε ο κ. Γ. Μπόντας.

² **Ραμματιά**, από το αρμαθιά (αρχ. ορμαθός), σύνολο από όμοια πράγματα περασμένα σε νήμα. Ο συγγραφέας όμως δίνει τον τύπο ραμματιά, προφανώς ετυμολογώντας τον από τη λέξη **ράμμα**, κλωστή.

³ (Μεταφορά από το κείμενο του συγγραφέα): <Λέγεται> ότι δήθεν ένας ξένος διερχόμενος με άλλους συνοδοιπόρους καθ' ον χρόνον γίνονταν σε μια πλατεία τρανός χορός απόμεινε παραπίσω από τους άλλους και, όταν τον φώναξαν οι άλλοι, εκείνος δικαιολογούμενος είπε σιάστισα και από τότε δόθηκε <στον τόπο> το όνομα <Σιάτιστα>.